

Міністерство
культури та
інформаційної
політики
України

Харківська
державна
академія
дизайну
і мистецтв

Факультет
образотворчого
мистецтва

Освітньо-
професійна
програма
«Графіка»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ

БАКАЛАВРА

ХДАДМ
2024

Навчально-методичне видання:

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО
ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

Спеціальність
023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво,
реставрація»

Галузь знань
02 «Культура і мистецтво»

ОПП «Графіка»

Упорядники:
Шевченко В. Я.
Іващенко О. В.
Чайка Л. Е.
Яхін І. І.

Розглянуто на засіданні
кафедри графіки 15.05.2024 р.
протокол № 12

Затверджено на засіданні
Методичної ради ХДАДМ 22.05.2024 р.
протокол № 24-04

© ХДАДМ
© Шевченко В. Я.
© Іващенко О. В.
© Чайка Л. Е.
© Яхін І. І.

ЗМІСТ

ВСТУП.....3

РОЗДІЛ 1. ДИПЛОМНА РОБОТА.....3

 1.1. Комплексне проектування триптиху (поліптиху) на вільну тему.....3

 1.2. Комплексне оформлення книги.....4

 1.3. Серія ілюстрацій за мотивами літературного твору.....5

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОГО ТВОРУ.....5

 2.1. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.....5

 2.2. Розробка авторської концепції рішення теми.....6

 2.3. Композиційний пошук образотворчих засобів втілення авторської ідеї.....6

 2.4. Визначення оптимального варіанту композиційного рішення.....6

 2.5. Виконання оригіналів дипломного твору.....7

РОЗДІЛ 3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....7

РОЗДІЛ 4. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....9

РОЗДІЛ 5. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....9

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....10

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....11

Лада Касьяненко. Форзац до коміксу за мотивами роману Германа Гессе «Деміан. Історія юності Еміля Сінклера»

ВСТУП

Підготовка фахівців мистецького спрямування здійснюється на факультеті образотворчого мистецтва, стратегічними цілями якого є здійснення вагомого внеску у розвиток вищої мистецької, художньої освіти з метою формування творчих особистостей, конкурентоздатних як в Україні так і за її межами.

Особливої уваги на факультеті заслуговують навчально-творчі майстерні відомих художників-педагогів, які протягом останніх десятиліть виховали нове покоління творчої молоді, що впевнено заявляє про себе на регіональних, всеукраїнських та зарубіжних художніх виставках, розширюючи межі академічної школи, відкриваючи нові обрії авторського бачення світу.

Так освітньо-професійна програма «Графіка» забезпечує підготовку бакалаврів у навчально-творчих майстернях: книжкової графіки, станкової графіки та авторського плакату. У процесі навчання здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти знайомляться зі специфікою графічного мистецтва в Україні і світі, опановують образотворчі засоби композиції, вдосконалюють фахову майстерність, використовуючи весь комплекс знань з дисциплін «Рисунок», «Академічний живопис», «Кольорознавство», «Робота в матеріалі», «Загальний курс композиції», «Композиція в навчально-творчих майстернях», «Шрифт і типографіка», «Фотографіка».

Кваліфікаційні роботи здобувачів виконуються за профілем навчально-творчих майстерень на основі зібраної інформації під час переддипломної практики. Обсяг і структура кваліфікаційної роботи визначається студентом, узгоджується з керівником навчально-творчої майстерні та затверджується на засіданні випускової кафедри.

РОЗДІЛ 1. ДИПЛОМНА РОБОТА

Кваліфікаційна (дипломна) робота здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти містить текстову і практичну частини відповідно до вимог стандартів вищої освіти, і на підставі публічного захисту рішенням Екзаменаційної комісії йому надається диплом державного зразка про закінчення Харківської державної академії дизайну і мистецтв та здобуття кваліфікації: бакалавр з образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації за освітньо-професійною програмою «Графіка». Дипломна робота – це завершений художній твір, який має засвідчити громадянську позицію, високу освітню і професійну підготовку її автора, фахове володіння образотворчими засобами композиції та здатність молодого художника самостійно вирішувати творчі завдання після закінчення вищого навчального закладу.

Кваліфікаційна робота бакалавра за освітньою програмою «Графіка» є підсумком навчання здобувача у тій чи іншій навчально-творчій майстерні: авторського плакату, книжкової графіки, станкової графіки, що в певній мірі впливає на характер та обсяг практичної частини кваліфікаційної роботи. У майстернях авторського плакату та станкової графіки здобувачі у якості дипломного твору виконують триптих або поліптих на вільну тему. У майстерні книжкової графіки – серію ілюстрацій або комплексне оформлення літературного твору чи оформлення авторської книги.

1.1. Комплексне проектування триптиху (поліптиху) на вільну тему

Диптихи, триптихи, поліптихи в образотворчому мистецтві здебільшого притаманні творам станкової графіки та станкового живопису, в яких художники застосовують принципи розподілу глобальної теми на окремі складові, що мають свою тематичну спрямованість, автономну композиційну побудову і в той же час підпорядковані за

змістом та художньою формою загальному рішення. Такий підхід нерідко зустрічається

і в плакаті. До триптиху та поліптиху, як правило, художники звертаються у випадках, коли є необхідність більш ґрунтовного показу різних сфер діяльності фірми чи установи, надання вичерпної інформації щодо окремих видів товару, популяризації театральних вистав під час гастролей театру, загострення уваги глядача до надзвичайно важливих проблем з охорони здоров'я людини та навколишнього середовища, розкриття багатогранності авторського осмислення сутності життя, естетичних та духовних цінностей.

За структурною побудовою триптих традиційно поділяється на центральну, ліву та праву частини. Але така схема може розглядатися лише тоді, коли композиція триптиху симетрична, а її центральна частина є головною. Зустрічаються рішення, у яких композиційний центр зміщується в праву чи ліву частини триптиха. Як правило, для них характерні асиметричні та динамічні принципи побудови композиції. Розміщуватись аркуші триптиха можуть не тільки горизонтально (традиційна схема), але й вертикально, що, крім центральної частини, змінює положення лівої і правої частин на верхню і нижню. Незалежно від тематичної спрямованості триптиха слід розглядати композицію твору як єдине ціле, а його складові - як одну роботу.

Основною методичною вимогою до проектування триптиху є обов'язкове виконання здобувачами двох умов. По-перше, композиційне рішення твору має бути оригінальним і неповторним; по-друге, усі складові триптиху слід об'єднати загальним принципом побудови візуальних образів та стильовими ознаками графічної мови. Широке розмаїття сутності життя дозволяє здобувачам знайти свою тему для триптиху, використовуючи набутий досвід під час освоєння освітньо-професійної програми «Графіка». Процес виконання кваліфікаційної роботи вимагає від випускників професійних навичок та здатності вирішувати тему дипломного твору.

1.2. Комплексне оформлення книги

Книга – приклад рідкісного гармонійного поєднання взаємодоповнюючих протилежностей, що демонструють дві складові її суті: зовнішні та внутрішні елементи художнього оформлення. Внутрішня структура книги – це її першооснова, сукупність структурних закономірностей її функціональної організації. Книжкова структура внутрішнього оформлення складається з таких елементів, як форзац, титул, початкова полоса, текстові розвороти, ілюстрації, заставки, кінцівки, колонцифри, зміст. До зовнішнього оформлення книги відносять суперобкладинку та палітурку.

Відмінність зовнішнього і внутрішнього оформлення книги передусім продиктовано їх функціональним призначенням, і це справа не складна. Значно складніше вловити діалектику їх підпорядкування, побачити книгу як цілісний організм, у якого поєднуються всі елементи як внутрішнього так і зовнішнього оформлення в єдину систему. Тільки комплексний підхід при визначенні характеру оформлення книги дає підстави для успішного рішення теми і уникнути типових помилок в процесі роботи над книгою. Комплексне оформлення книги має включати крім розворотів зазначених вище елементів книжкового блоку також макет видання, розробка варіантів якого дає можливість здобувачам знаходити взаємозв'язок всіх елементів книжкового оформлення.

Працюючи над комплексним завданням, необхідно проявити професійні компетенції дизайнера, художника-ілюстратора і поліграфіста. Це вимагає від дипломника глибокого проникнення в тему, чіткого виконання методичних вимог, уміння організувати свою працю послідовно і системно. Як свідчить практика, найбільш доцільним можна вважати таку послідовність роботи над комплексним оформленням книжкового видання:

1. Визначення концепції художнього оформлення та розробка варіантів робочих

макетів книги.

2. Подальший ескізний пошук рішення всіх елементів книги.
3. Виконання оригіналів розворотів суперобкладинки, палітурки, титулу.
4. Робота над ілюстраціями в обраних графічних матеріалах.
5. Комп'ютерна обробка елементів оформлення, верстка.
6. Виконання макету книги у форматі.

Коли йдеться про виконання оригіналів, то ми маємо на увазі кінцевий результат художнього оформлення. Для цього етапу надзвичайно важливим є попереднє визначення формату книги, типу палітурки на основі діючих стандартів та необхідних матеріалів (папір, картон, тканини, лідерин тощо). Якщо книжкове видання носить реальний характер, то його формат і вид друку визначають замовник і видавець. Опрацьовуючи суперобкладинку, палітурку, авантитул і титул, слід звернути увагу на повторення шрифтових елементів (назва книги та ім'я автора), які підпорядковуючись єдиному принципу оформлення, можуть масштабно змінюватись, але зберігати характер шрифту. При цьому володіння комп'ютерними програмами має бути обов'язковим для здобувачів.

В макеті книги дипломник збирає всі структурні елементи оформлення книжкового видання в єдину цілісну образно-пластичну систему. Макет книги має засвідчити рівень підготовки здобувача та відповідність комплексного оформлення книги змісту та образному рішення літературного твору. Дипломник має максимально приблизити образно-конструктивне рішення макету книги до реальних вимог поліграфії, не порушуючи авторської концепції художнього оформлення твору. Завершується додрукарська підготовка книги оформленням стислої пояснювальної записки, у якій дипломник аргументовано обґрунтовує авторське рішення теми завдання та демонструє хід композиційного пошуку в ілюстративних матеріалах.

1.3. Серія ілюстрацій за мотивами літературного твору

Серія ілюстрацій за формою схожа на графічну серію, але за змістом має розкривати сутність літературного твору, за мотивами якого вона зроблена. Комплексний характер роботи над ілюстраціями дозволяє на етапі композиційного пошуку визначити характер образного рішення та графічну мову зображень. Подальша робота над ескізами ілюстрацій, а також перевод зображень в обраний графічний матеріал (офорт, гравюра, літографія) багато в чому схожі на роботу над станковою серією. У роботі над серією ілюстрацій нерідко застосовуються різноманітні техніки оригінальної графіки: рисунок пером, олівцем та пензлем з використанням туші, гуаші, акварелі, темпері.

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНОГО ТВОРУ

Процес виконання практичної складової кваліфікаційної роботи вимагає від студента професійних навичок, здатності вирішувати проблеми композиційної побудови художнього твору і складається з наступних етапів.

2.1. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів

Під час проходження переддипломної практики перед здобувачами освіти стоїть відповідальне завдання, яке за своєю суттю є початком роботи над дипломним твором і містить такі складові:

1. Визначення теми дипломного твору.
2. Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів.
3. Аналіз аналогів.

На переддипломній практиці здобувачі зобов'язані зібрати повну інформацію та необхідні підготовчі матеріали (малюнки, етюдн, фотографії, начерки) щодо теми дипломного твору. Пошук підготовчих матеріалів за обраною темою є досить кропіткою справою, оскільки визначає ступінь інформованості у конкретній тематиці. Зазвичай, обрання теми дипломного твору відбувається тоді, коли студент уже має

певні знання і творчі здобутки за час навчання у бакалавріаті.

Аналіз аналогів за темою дипломного твору має охоплювати як твори минулого,

так і публікації періодичних видань останніх років. Пошук у мережі Інтернет дає змогу

отримати найновішу інформацію про досягнення сучасного мистецтва.

Методичні вимоги:

1. На переддипломній практиці необхідно виявити у різноманітних проявах життя щось неординарне, цікаве, актуальне; занотувати його за допомогою слова, малюнку, етюду, фотографії; проникнути в суть явищ, понять та об'єктів дійсності.

2. Зібрати повну інформацію для дипломного твору в музеях, архівах, бібліотеках, на художніх виставках та в інших джерелознавчих інституціях з метою відбору, аналізу, узагальнення та систематизації матеріалу.

3. Провести аналіз творів професійних художників, виявити характерні ознаки композиційних рішень, сучасні тенденції розвитку мистецтва, а також можливі недоліки у створенні візуальних образів.

2.3. Розробка авторської концепції рішення теми

Розробка авторської концепції рішення теми, її обґрунтування з позиції історико-культурного розуміння проблеми дає можливість здобувачу переконатись в актуальності і життєздатності теми, авторській спроможності її вирішення, накреслити основні віхи побудови твору та шляхи створення візуальних образів, передбачити технологічні і образотворчі засоби підготовки оригіналів.

Методичні вимоги:

1. На основі аналізу, узагальнення та систематизації зібраної інформації та художнього матеріалу обґрунтувати доцільність та актуальність теми дипломної роботи, відстоюючи свою думку, високі мистецькі принципи і своє творче Я.

2. Визначити обсяг та характер побудови дипломного твору на основі аналізу аналогів та спілкування з замовником чи рекламодавцем.

3. Концептуально змодельювати концепцію художнього твору відповідно до характеру, тематичної спрямованості та функціонального призначення кваліфікаційної роботи.

4. Накреслити методичні цілі, художні та техніко-технологічні новації твору.

2.3. Композиційний пошук образотворчих засобів втілення авторської ідеї

Важливим етапом роботи над композицією є пошук образотворчих засобів втілення ідеї твору шляхом виконання ескізів. Це ще називають композиційним пошуком рішення теми. Виконання ескізів дає змогу авторові випробувати різні варіанти рішення, дослідити різноманітні образотворчі засоби композиції щодо їх ефективного застосування при створенні художнього образу. Техніка виконання ескізів не має значення, головне на цьому етапі – візуальне втілення творчої ідеї.

Методичні вимоги:

1. Провести композиційний пошук рішення теми шляхом виконання ескізів дипломної роботи, застосовуючи необхідні художні засоби композиції, графічні (живописні, скульптурні) прийоми і методи зображення та новітні технології.

2. Знайти яскраві візуальні образи, здатні розкрити багатогранність авторської концепції рішення теми та відобразити найсуттєвіші та найхарактерніші ознаки об'єкту зображення.

2.4. Визначення оптимального варіанту композиційного рішення

Композиція будь-якого художнього твору – чи то картини, чи то скульптури, чи естампу – завжди була і залишається однією з найважливіших теоретичних і практичних проблем. Композиція – поняття, яке фокусує у собі багато аспектів образотворчого процесу. Вона лежить в основі побудови художнього образу, живить і наповнює творчі ідеї, визначає оптимальне композиційне рішення теми. На цьому етапі виконання

дипломної роботи приймається і керівником і здобувачем відповідальне рішення – з усіх пошукових варіантів композиції дипломного твору необхідно визначити оптимальний, що відповідає як авторській концепції так і методичним вимогам.

Методичні вимоги:

1. Виявити найбільш вдалі образні рішення теми, які відповідають методичним цілям авторської концепції, розкривають ідею твору шляхом гармонійної і цілісної побудови візуальних образів;

2. Погодити результати композиційного пошуку з замовником, якщо дипломна робота виконується за замовленням.

2.5. Виконання оригіналів дипломного твору

Вирішальним етапом роботи художника над композицією художнього твору є виконання оригіналу. Важливим чинником, який особливо впливає на якість та рівень виконання оригіналу, є професійна майстерність автора, його володіння новітніми техніками та технологіями, використаними для ґрунтового розкриття теми і створення художнього образу. Здобувачами для виконання ілюстрацій та естампів застосовуються друкарські технології лінорити, офорту, літографії, монотипії, а також графічні матеріали: туш, вугілля, олівці, пастель, сангіна тощо. Для підготовки до друку плакатів та елементів комплексного оформлення книги крім оригінальної графіки застосовуються компютерні технології.

Методичні вимоги:

1. Враховуючи зазначені методичні цілі та вимоги до послідовної цілеспрямованої роботи над твором та спираючись на отримані результати попередніх етапів, виконати дипломну роботу згідно обраного формату на основі розроблених і затверджених кафедрою ескізів композиційних рішень та зібраного підготовчого матеріалу: малюнків та етюдів з натури, іконографії, фотографічних матеріалів, свідчень літературних джерел тощо.

2. Проаналізувати відповідність кінцевого результату художнього твору авторській концепції та побажанням замовника і у випадку розбіжностей чи явних недоліків ввести належні корективи до композиційного рішення.

РОЗДІЛ 3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Пояснювальна записка до дипломної роботи повинна у стислій та чіткій формі розкривати творчий задум автора, містити аналіз сучасного стану проблеми, методів вирішення дипломного завдання, обґрунтування їх оптимальності, опис проведених композиційних пошуків, аналіз їх результатів і висновки, містити необхідні ілюстративні матеріали, аналоги, ескізи, рисунки тощо. До змісту пояснювальної записки входять наступні питання:

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ГРАФІЧНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ
7. ВИСНОВКИ
8. ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ
9. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Технічні вимоги до пояснювальної записки: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, поля справа, верх, низ – 2, зліва – 3 см. Рекомендований обсяг текстового матеріалу 20–30 аркушів формату А4. Наприкінці пояснювальної записки наводиться список використаних джерел. До цього списку включаються публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються мовою видання. Інформація про видання має включати: прізвище та ініціали автора, назву книги, місце видання, видавництво і рік видання, обсяг у сторінках.

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра графіки
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи
на здобуття ступеня бакалавра
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему _____

Виконав: студент 4 курсу
спеціальності

023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і назва напрямку підготовки)

ОПП «Графіка»

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник

_____ (прізвище та ініціали)

Рецензент

_____ (прізвище та ініціали)

Харків – 2024 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра графіки / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»
(шифр і назва)

ОПП «Графіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри графіки

О. В. Іващенко

“ ” 2024 р.

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

керівник проекту (роботи) _____,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від « » 2024 року №

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час
переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми;
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;
- Аналіз аналогів;
- Розробка авторської концепції рішення теми;
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;
- Технологічні та графічні засоби виконання оригіналів;
- Висновки;
- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Травень</i>	
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Травень</i>	
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень-червень</i>	
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	

Студент

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи)

_____ (підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

Розділ 4. Методи контролю

Кафедрою передбачені щотижневі консультації здобувачів з керівниками навчально-творчих майстерень та кафедральні перегляди ескізів та процесу виконання дипломних завдань. Допуском випускної кваліфікаційної роботи до захисту є позитивний відгук про неї керівника. Отримавши позитивний відгук керівника та позитивне рішення кафедри про допуск, дипломник подає кваліфікаційну роботу на кафедру для зовнішнього рецензування. Письмова рецензія подається на кафедру не пізніше ніж за 5 днів до захисту, і після ознайомлення з нею автора вона разом з кваліфікаційною роботою і відгуком керівника передається до Екзаменаційної комісії для прилюдного захисту.

Розділ 5. Методичне забезпечення

1. Шевченко В. Я. Наочний посібник з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для аудиторної та самостійної роботи і дистанційного навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». 4 курс, 8 семестр. – Х.: ХДАДМ, 2023. – 76 с., іл. (електронне видання).

2. Шевченко В. Я. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Композиція плакату» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. – Х.: ХДАДМ, 2024. – 52 с., іл.

3. Шевченко В. Я., Іващенко О. В., Чайка Л. Е., Яхін І. І. Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт на здобуття ступеня бакалавра. – Х.: ХДАДМ, 2024. – 68 с., іл.

4. Шевченко В. Я., Іващенко О. В., Мельникова У. П. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Композиція» у навчально-творчій майстерні авторського плакату. – Харків: ХДАДМ, 2019. 37 с. іл.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Безклубенко С. Д. Всезагальна теорія та історія мистецтва. Київ : [б.в.], 2003. 261 с
2. Векленко О., Северіна О. Каталог-альбом «4-й Блок7» / VII Міжнародна триєнале екологічного плакату / 26.04 – 3.05.2009. Харків. Україна
3. Векленко О. Альбом-каталог X Міжнародна триєнале плакату екологічного спрямування «4-й Блок». Харків. Україна. 20.04–20.05.2018
4. Жукова Н. А. Книжкова ілюстрація як візуальна інтрпретація тексту /Н. А. Жукова / Феномен культури постглобалізму : зб. мат. II Міжнар. наук.-практ.конф.: у 2 ч. / Маріуп. держ. ун-т ; гол. ред. Ю. С. Сабадаш – Маріуполь : МДУ, 2021. Ч. I. С. 70-76.
5. Касіян В. І. Мистецтво графіки / В. І. Касіян. – К.: Держвидав, 1960
6. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917-1923 рр.): монографія, в. Логос, 1996. 344с.
7. Люзняк М. М. Українська науково-популярна книга початку ХХ ст. як соціокультурний феномен / М. М. Люзняк // Культура України. 2013. Вип. 40. С. 141-150.
8. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: становлення людини друкованої книги / М. Мак-Люен ; пер. з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова. К. : Ніка-Центр, 2015. 388 с.
9. Маркова В. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / В. Маркова. Х. : ХДАК, 2010. 252 с
10. Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа: слов.-глосарій термінів і виразів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Г. Мащенко ; Київ. міжнар. ун-т. — К. : [б. в.], 2007. — 417 с.
11. Миколаєнко Н. М. Дитячі освітні видання: історія та класифікація : навч. посіб. / Надія Миколаївна Миколаєнко. Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2018. 84 с
12. Огієнко І. І. Історія українського друкарства / І. І. Огієнко. – К. : Либідь, 1994. – 448 с.
13. Рудер Э. Типографика : руководство по оформлению / Эмиль Рудер; [пер. с нем., послесловие и комент. М. Жукова], 1982. – 286 с.
14. Шевченко В. Я. Композиція плаката: Навч. посібн. / Володимир Якович Шевченко.

– Х.: Колорит, 2007. – 133 с.

15. Фаворский В. А. Об искусстве, о книге, о гравюре : монография, 1986. 240 с.

16. Енциклопедія сучасного плакатного мистецтва екологічного спрямування «4-й Блок». – Харків: Константа, 2006. – 180 с.: іл. / VI Міжнародна триєнале екологічного плакату

Електронні ресурси:

1. Ст.42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» https://kodeksy.com.ua/pro_osvitu/statja-42.htm
2. Національне мистецтво й завдання мистецтва в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.vocnt.org.ua/statti/mystetstvo_shyrotski
3. Короткий історичний огляд розвитку графіки: історія розвитку книжкової ілюстрації. Файловий архів студентів. URL : <https://studfile.net/preview/3963151/page:4/>
4. Мельник О. Я. Історичні передумови формування художньо-образної системи української книжкової графіки початку ХХ століття. Парадигма пізнання: гуманітарні питання. №5 (16). 2016. URL: <http://oaji.net/articles/2016/1739-1470214495.pdf>
5. Візуалізація або текст? Засоби сприйняття інформації [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://kibit.edu.ua/vizualizaciya-ilitekst/>
6. Як ілюстратору працювати із темою війни [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://skvot.io/uk/amp/blog/illustration-wartheme>
7. Візуальний контент інтернет-ЗМІ: термінологічні засади дослідження [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.libr.dp.ua/text/vkr_2012_6_7.pdf
8. Що таке моушн-дизайн: графіка, анімація, тренди [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://vokigames.com/ua/shho-take-moushndyzajn-grafika-animacziya-trendy/>
9. Мистецтво під час війни [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: <https://matrix-info.com/mystetstvo-pid-chas-vijny/>
10. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія. URL: <http://>

esu.com.ua/search_articles.php?id=13244

11. Ілюстрація як вид графіки. URL: <https://studbooks.net/1027961/kulturologiya/>

12. Книжкова ілюстрація як вид графічного мистецтва [Електронний ресурс] Режим доступу до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/354204588_Knizkova_ilustracia_ak_vid_graficnogo_mistectva

13. Вплив розвитку графічних технік на мистецтво в Україні [Електронний ресурс]

Режим доступу до ресурсу: <https://core.ac.uk/download/229566749.pdf>

14. Короткий курс лекцій з дисципліни «Естетика». Синтез мистецтв [Електронний ресурс] Режим доступу: https://studme.com.ua/193904035002/etika_i_estetika/sintez_iskusstv.htm, вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.

15. Сапко М. О. Колаж в образотворчому мистецтві ХХ століття [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14296/Sapko_Kolazh_v_obrazotvorchomu_mystetstvi.pdf?sequence=1&isAllowed=, у вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.

16. Бусько А. «Ілюстрування дитячих книг в Україні» [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/39-dev-yata-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-konferentsiya/128-ilyustruvannya-dityachikh-knig-v-ukrajini>, вільний.– Загол. з екрану. – Мова укр.

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Кваліфікаційні (дипломні) роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які отримали фахову підготовку за освітньою програмою «Графіка» у навчально-творчих майстернях:

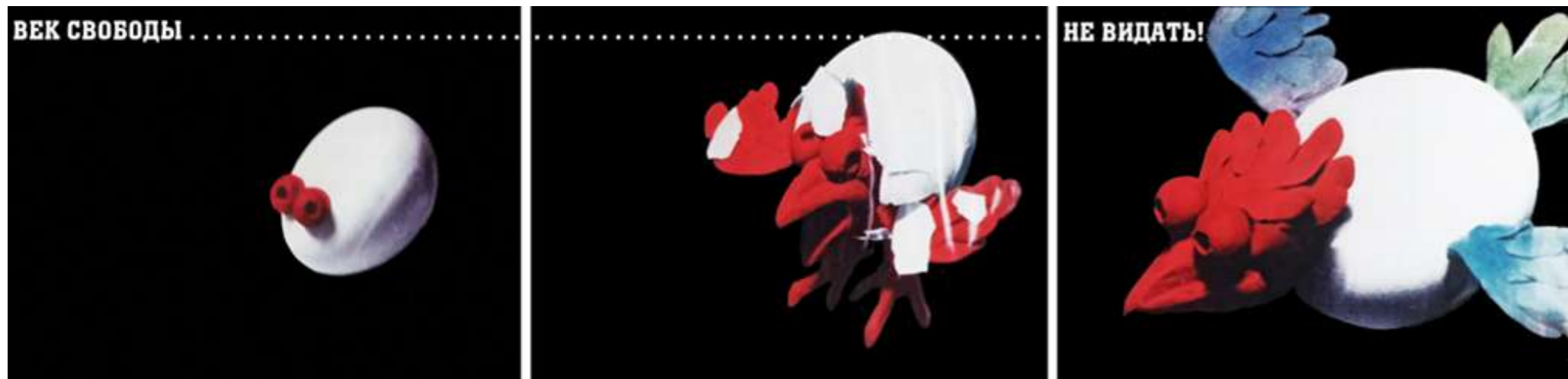
– навчальна майстерня авторського плакату (Керівник доц. Шевченко В. Я.)

– навчальна майстерня книжкової графіки (Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.)

– навчальна майстерня станкової графіки (Керівник ст. викладач Яхін І. І.)

Неллі Шаробарова. Ілюстрація до комплексного оформлення Арт-буку «Традиційний український look». 2023

1. Станіслав Леонтьєв. Триптих «Век свободы не видать!». 1990. Керівник доцент Шевченко В. Я.

2. Ганна Пушкарьова. Триптих «Служанки». 2001. Керівник доцент Шевченко В. Я.

3. Ольга Чеботкова. Триптих «Дон Жуан». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.

4. Віктор Нефедов. Поліптих для 4 Міжнародного фестивалю «Джаз Коктейль». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.

Кваліфікаційна робота

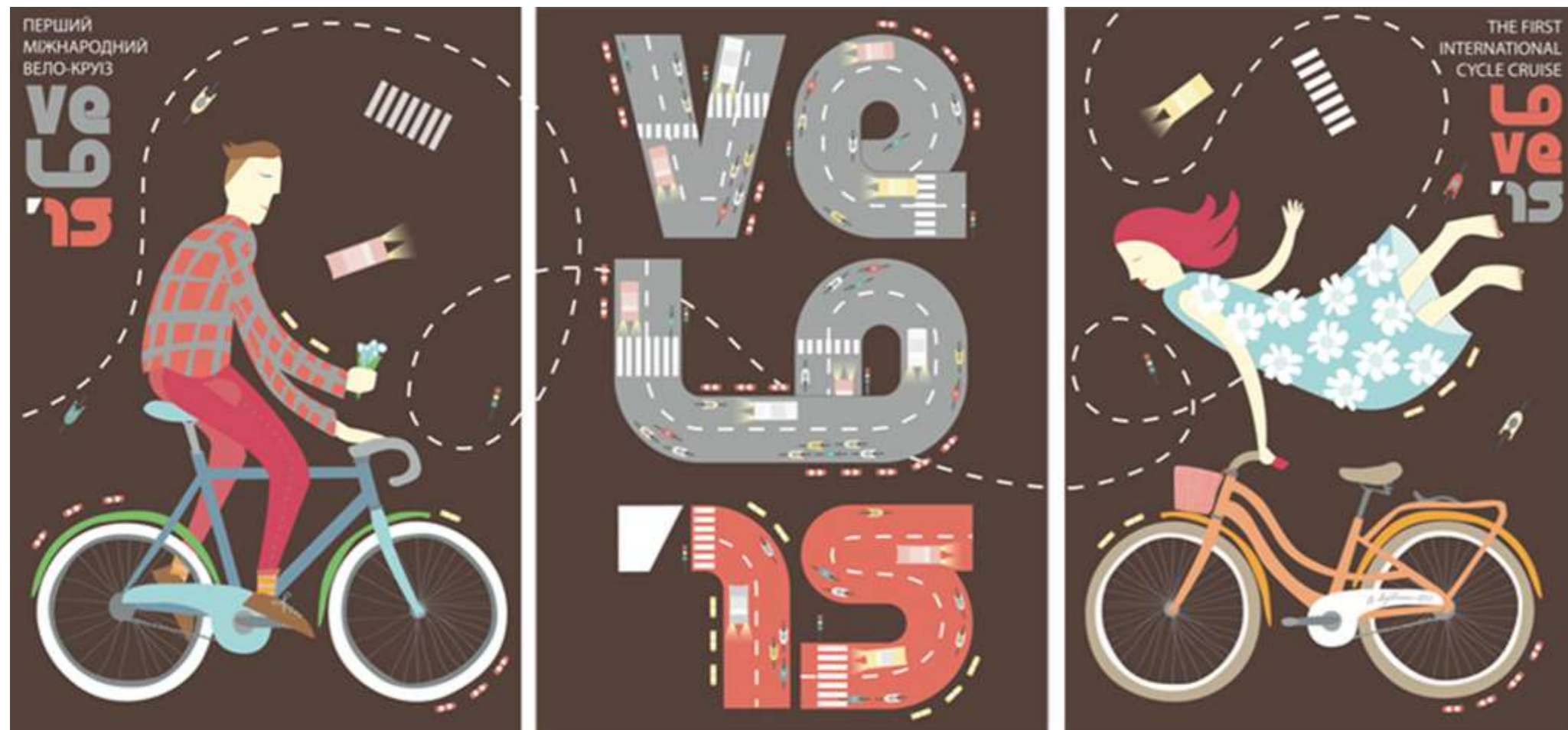
16

6. Ганна Лівада. Триптих «Іван Мазепа – гетьман України». 2009. Керівник доцент Шевченко В. Я.

17

5. Марина Толкач. Поліптих «85 років ХДАДМ. Vivat Academia!». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.

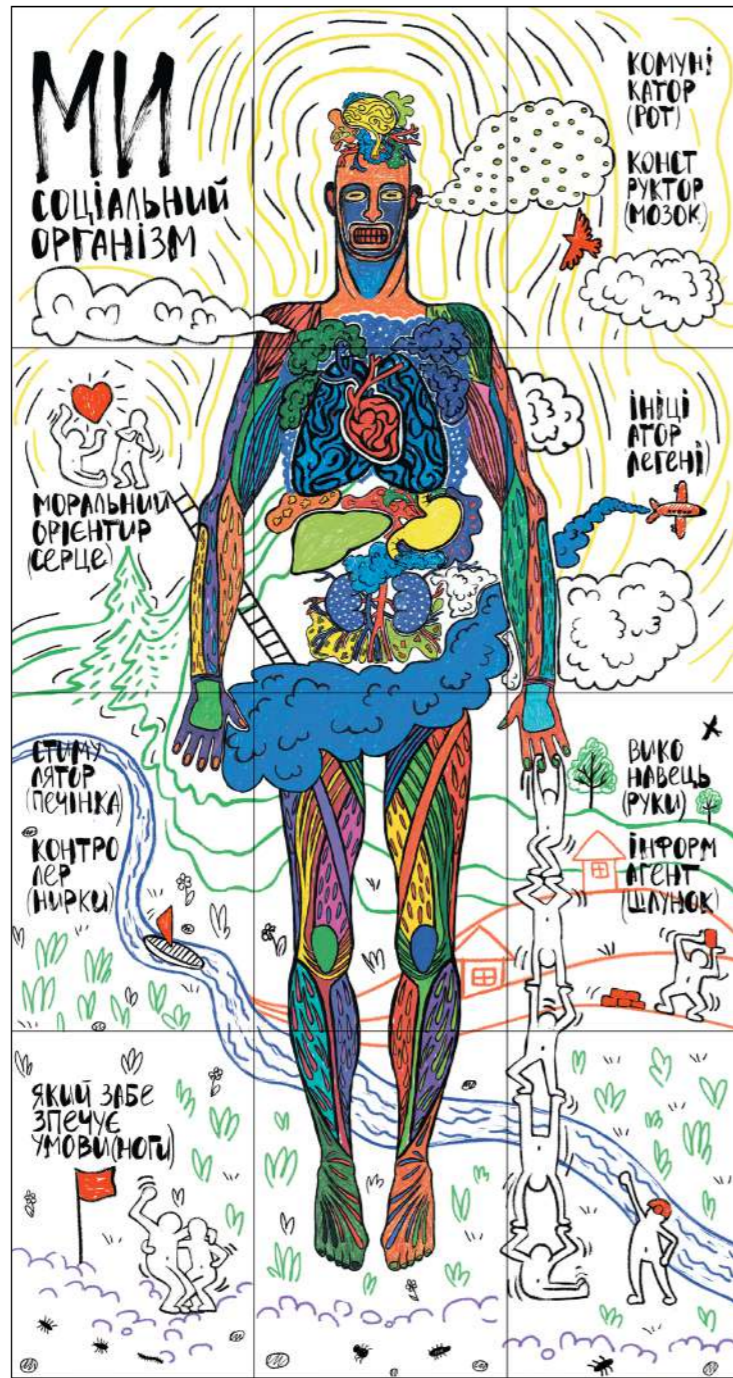
18

7. Анастасія Свистунова. Триптих «Перший міжнародний вело-круз VELO'15». 2015. Керівник доцент Шевченко В. Я.

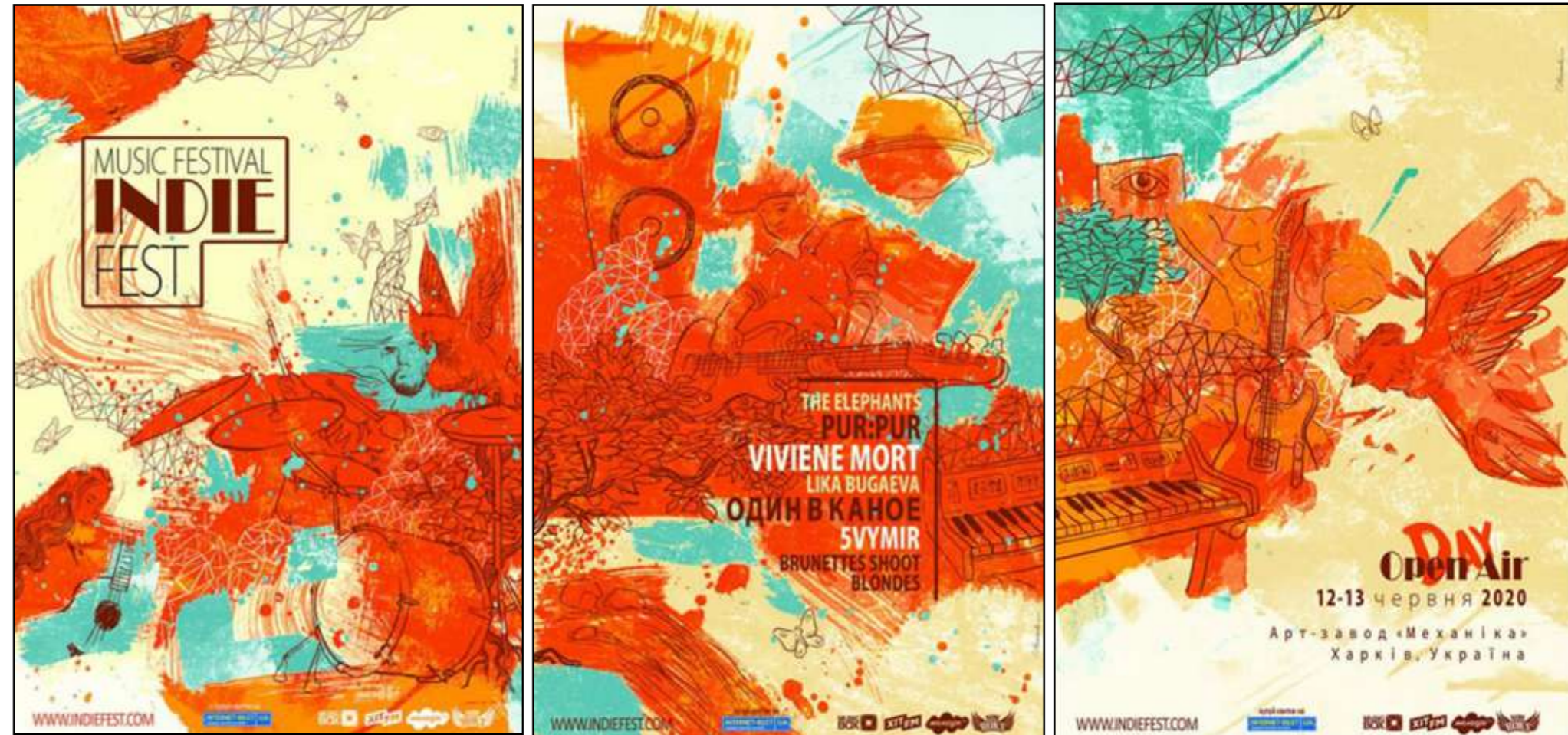

19

8. Ольга Яременко. Триптих «Зброя – загроза для життя...». 2017. Керівник доцент Шевченко В. Я.

9. Євгенія Кухарчук, Анна Адаменко. Поліптих «Ми – соціальний організм». 2019. Керівник доцент Шевченко В. Я.

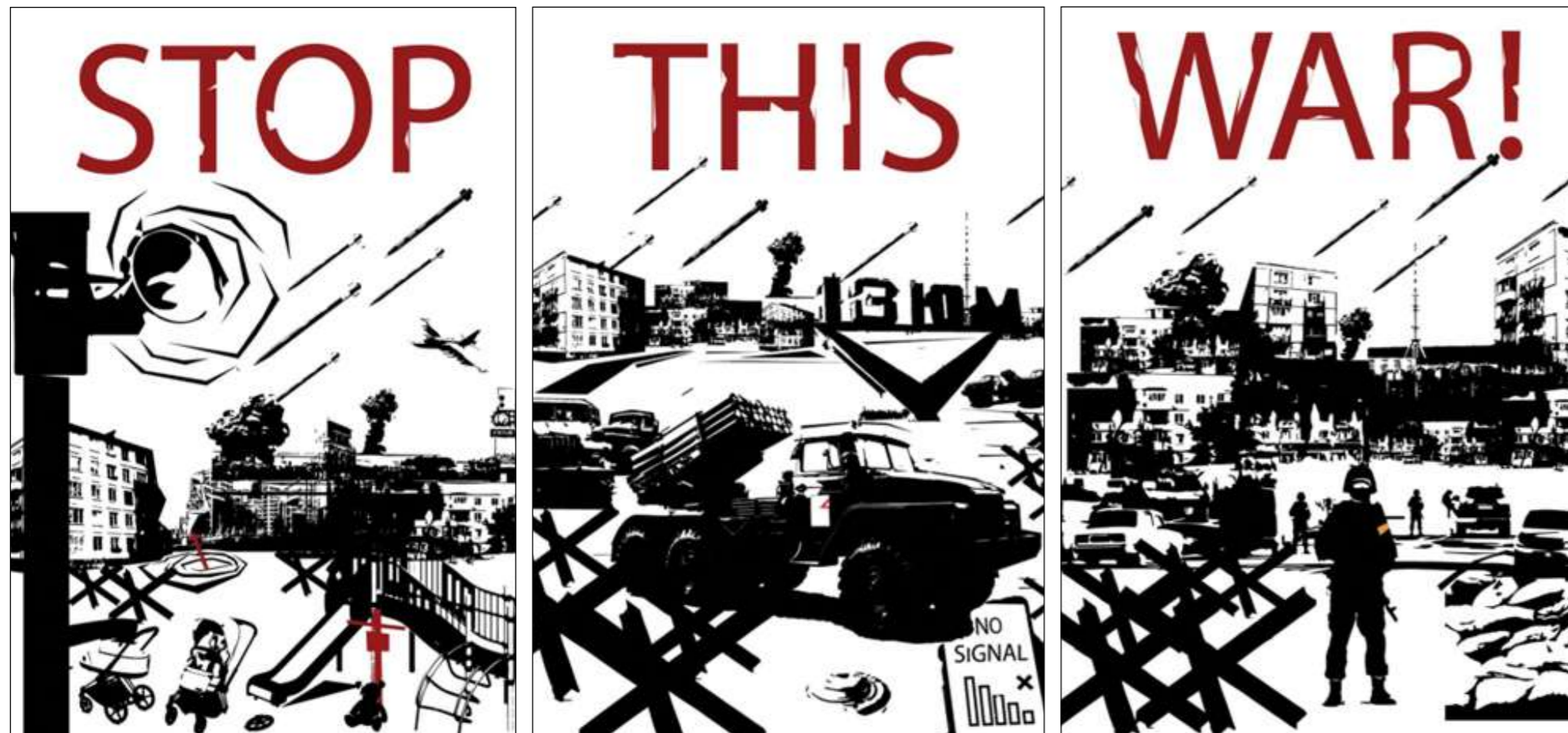
10. Олександра Михайлова. Триптих для Music Festival «INDIE FEST» / Day. 2020. Керівник доцент Шевченко В. Я.

11. **Єлизавета Ляпун.** Триптих «Насилля в сім'ї». 2021. Керівник доцент Шевченко В. Я.

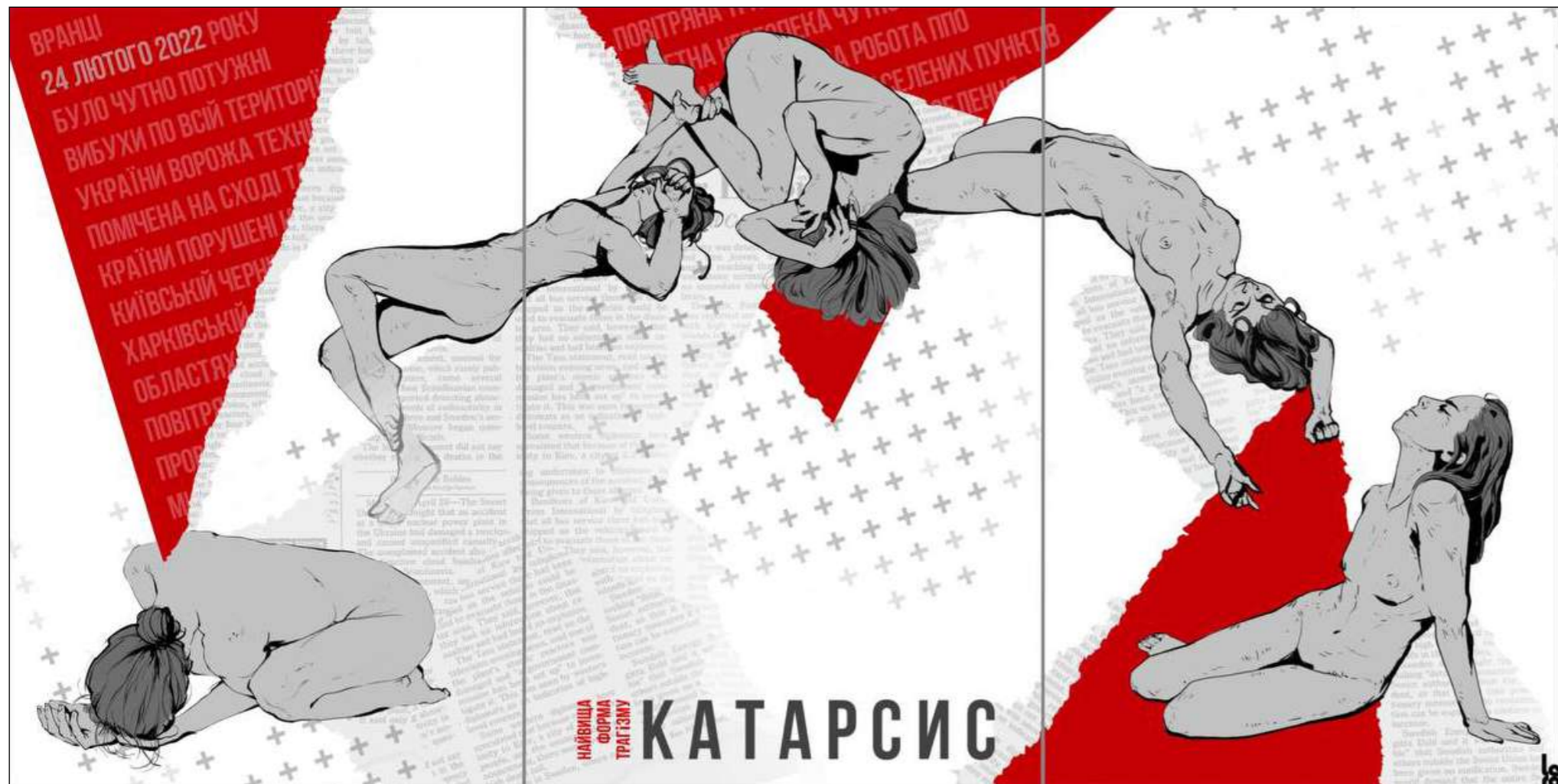
12. **Марія Рудковська.** Триптих «Людина-Всесвіт». 2022. Керівник доцент Мельникова У. П.

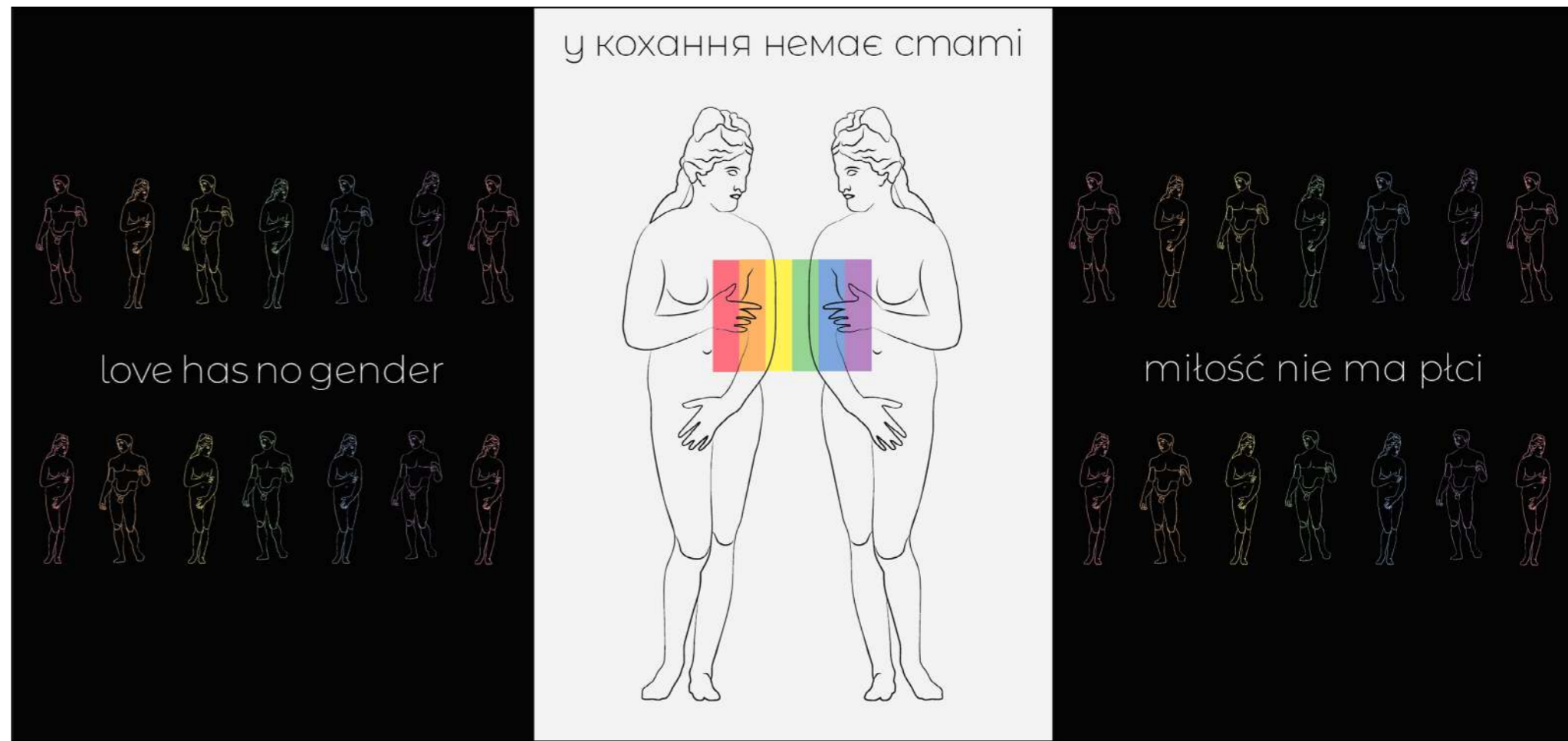
13. Владислав Хавкін. Триптих «STOP THIS WAR!». 2022. Керівник доцент Шевченко В. Я.

14. Анастасія Колосок. Триптих «Слава героям України!». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.

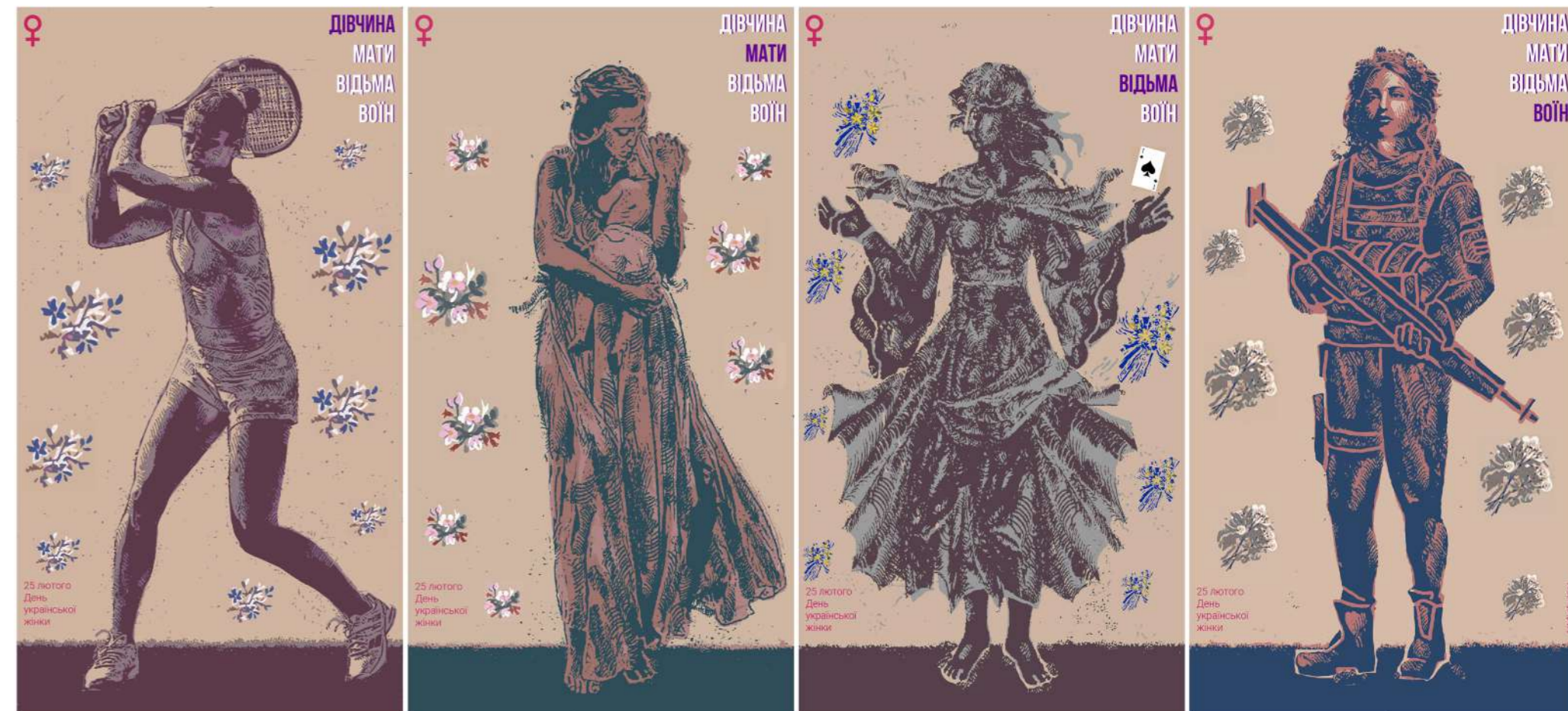
15. Валерія Кердань. Триптих «Катарсис». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.

16. Олена Решетнікова. Триптих «У кохання немає статі». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.

17. **Марія Сапегіна**. Триптих до вистави Франца Легара «Весела вдова». 2024. Керівник доцент Шевченко В. Я.

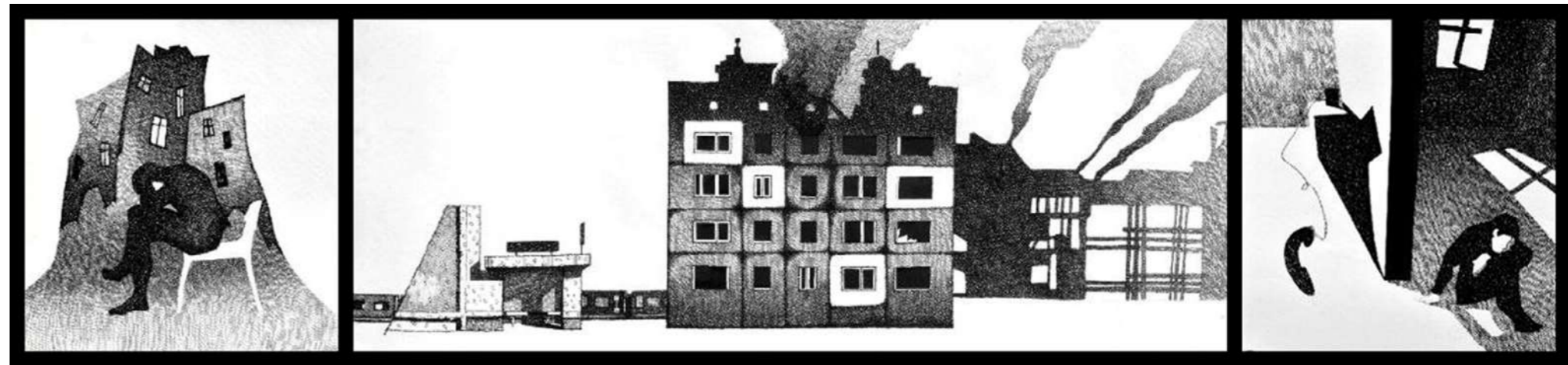
18. **Аделіна Чувікова**. Поліптих, присвячений Дню української жінки. 2024. Керівник доцент Шевченко В. Я.

19. Марія Філіпенко. Триптих «У тренді». 2024. Керівник доцент Шевченко В. Я.

20. Маргарита Шевчишена. Триптих на тему «Крізь простір на дотик». 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.

34

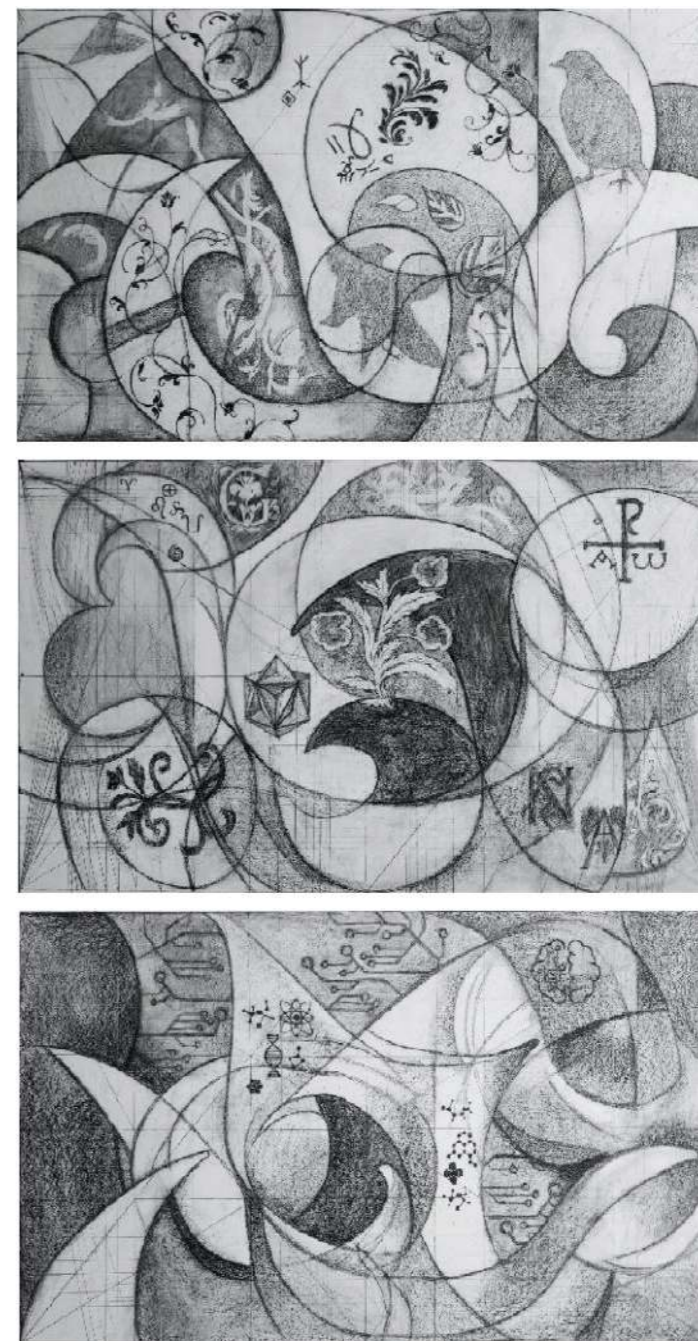
23. **Юлія Васильєва.** Триптих «Добро і Зло: Відродження». 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.

35

24. **Ілля Грідін.** Триптих на тему «Тривоги та надії». 2020. Керівник старший викладач Яхін І. І.

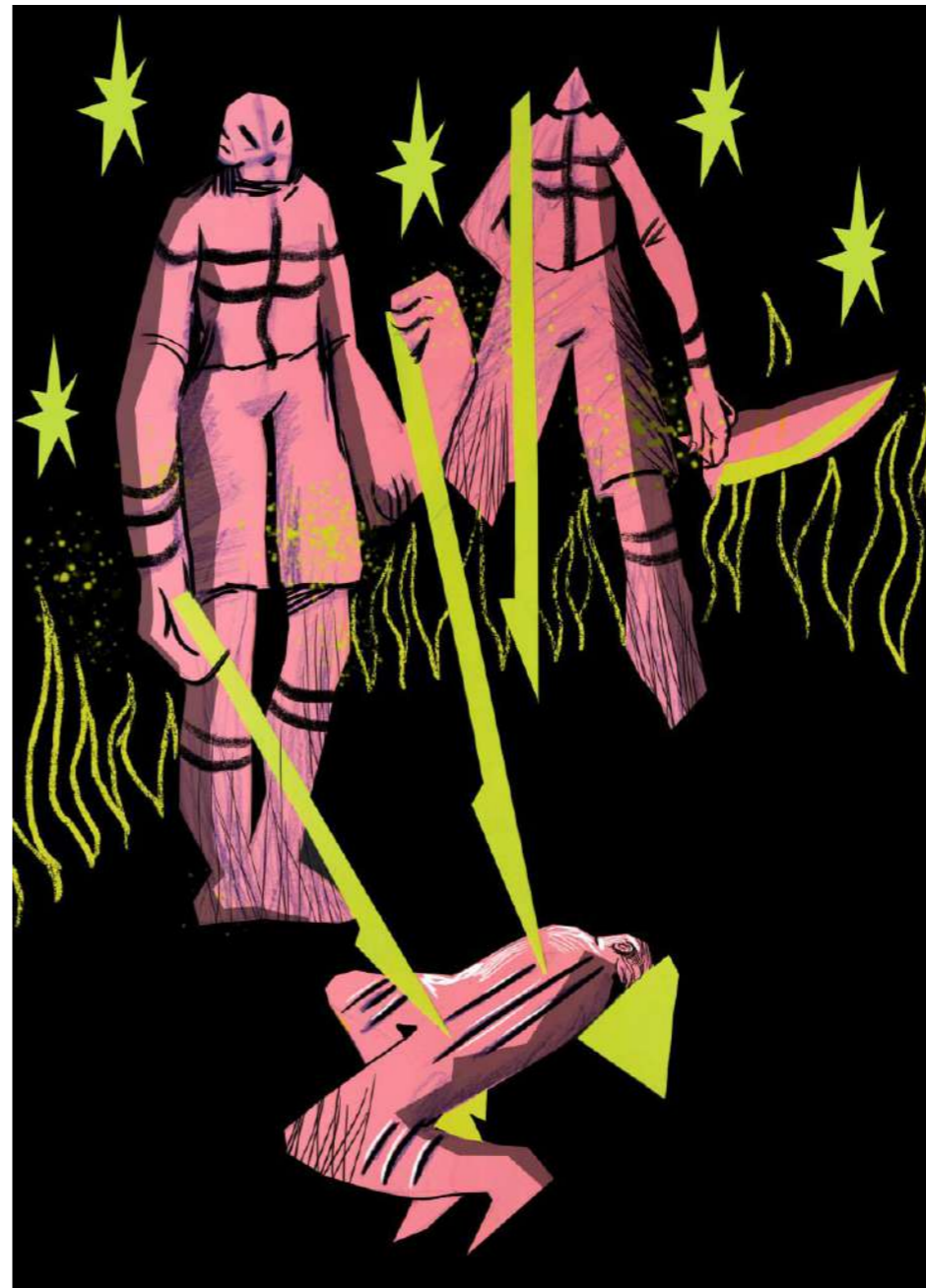

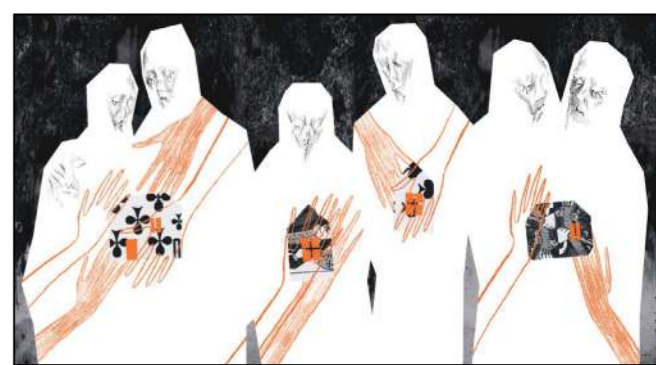
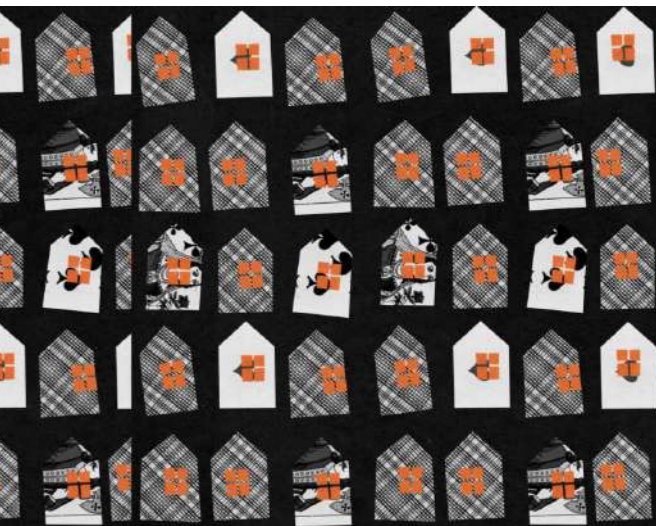
30. Анна Мананкіна. Серія ілюстрацій до книги В. Голдінга «Володар мух». 2020

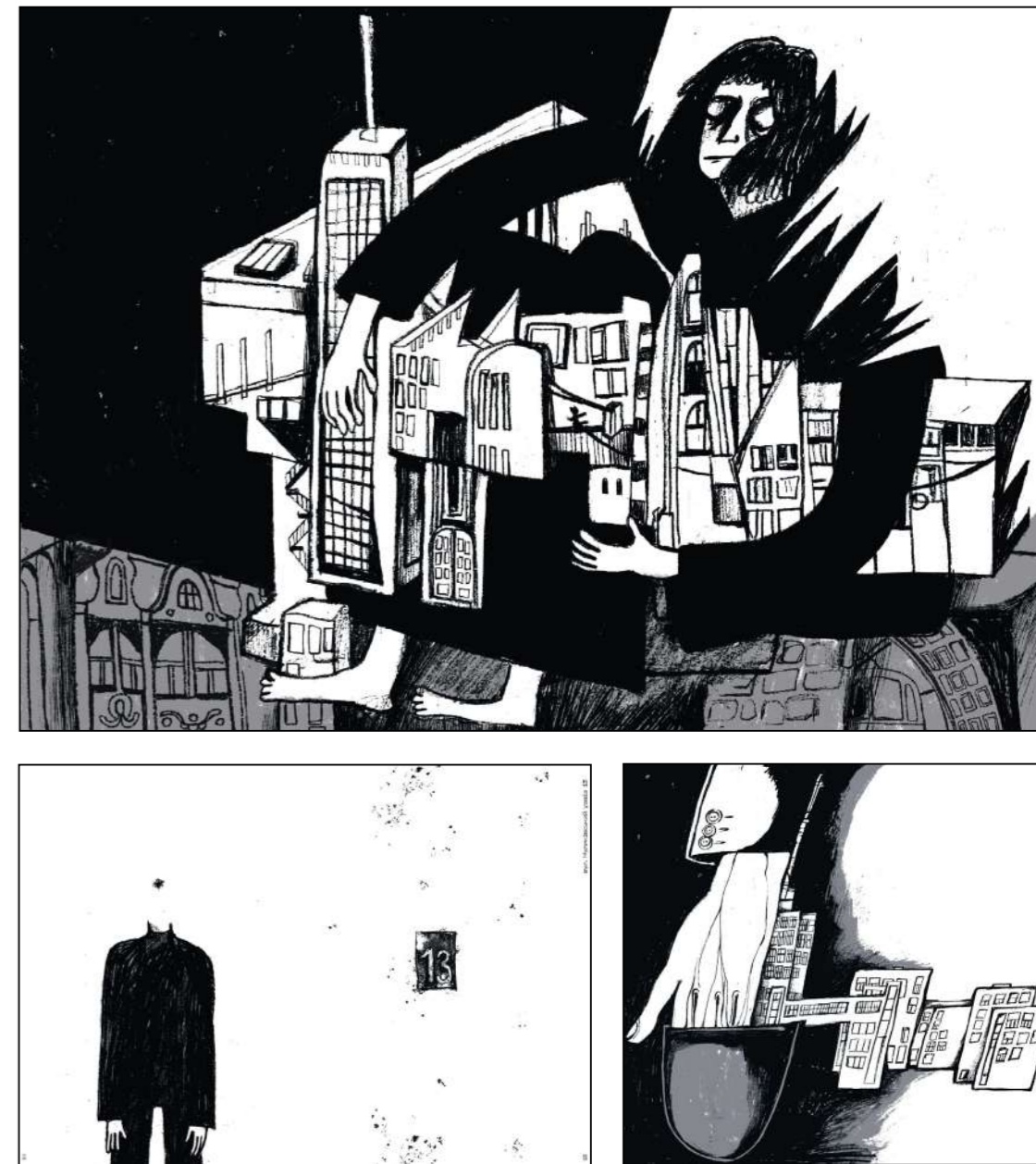
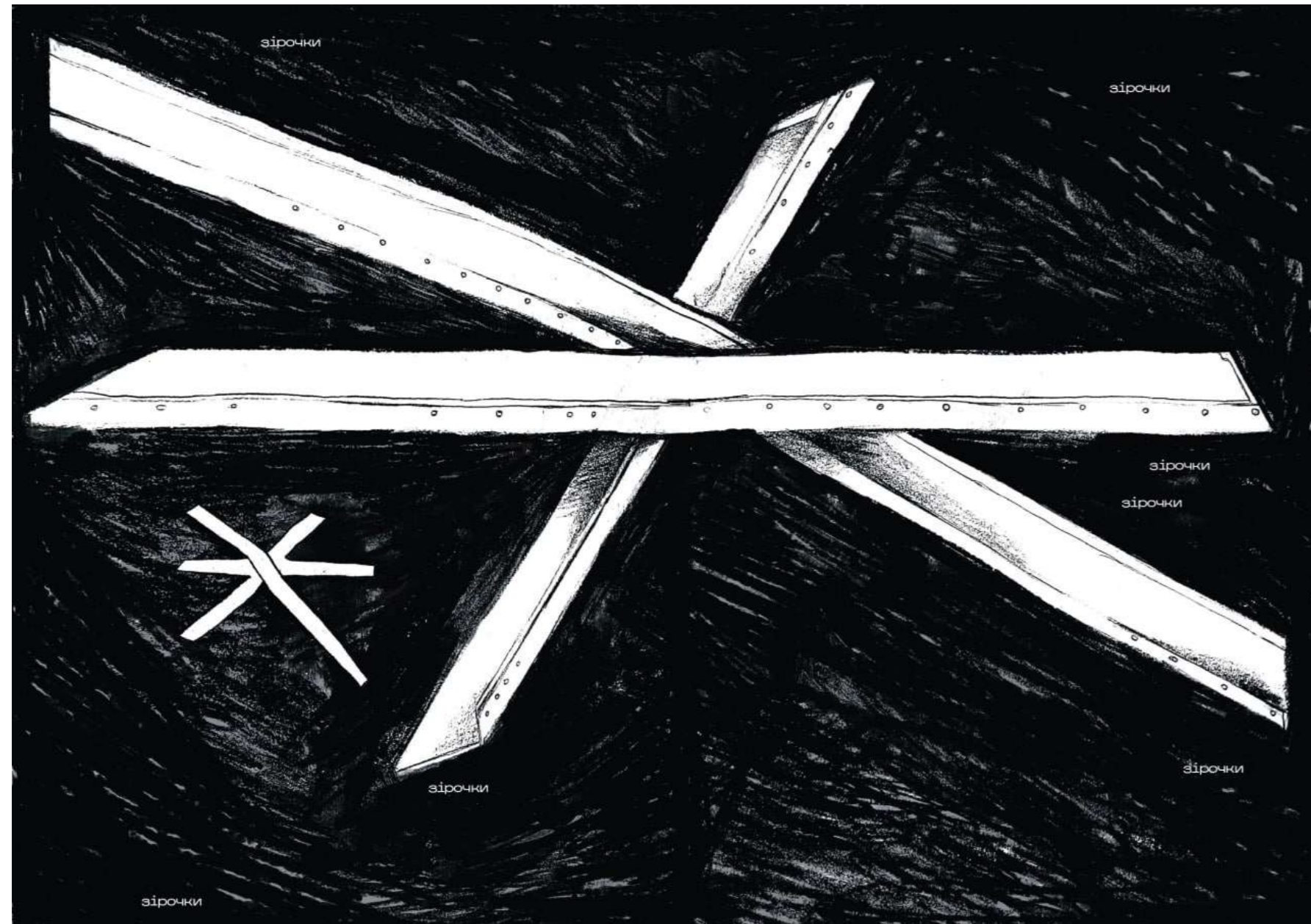

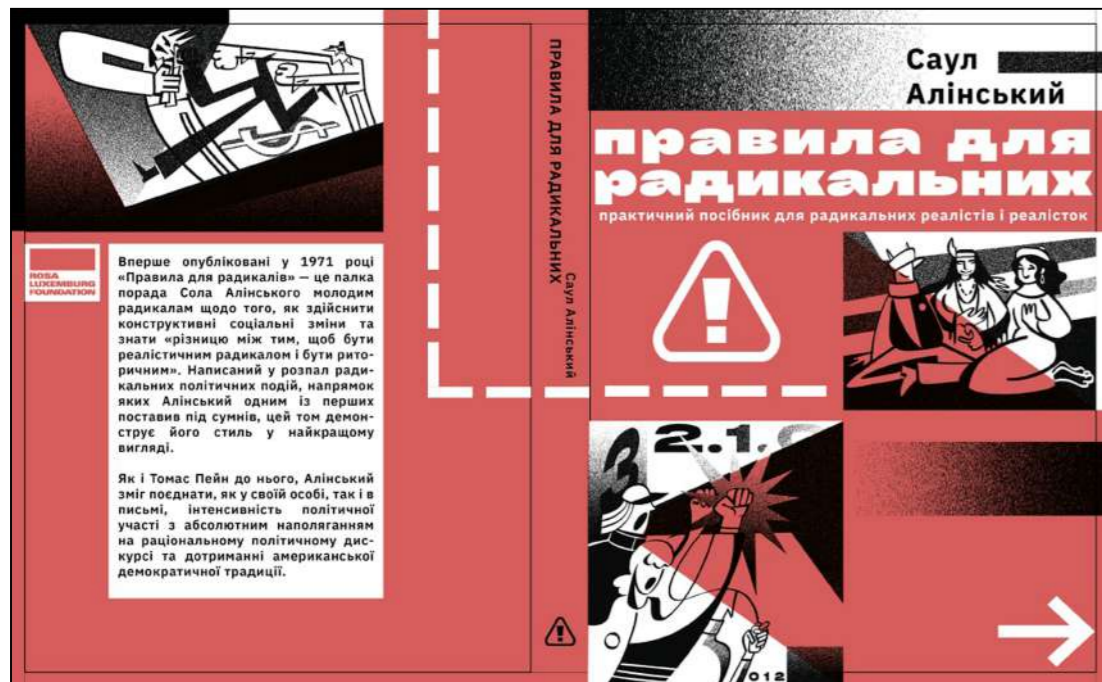
Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

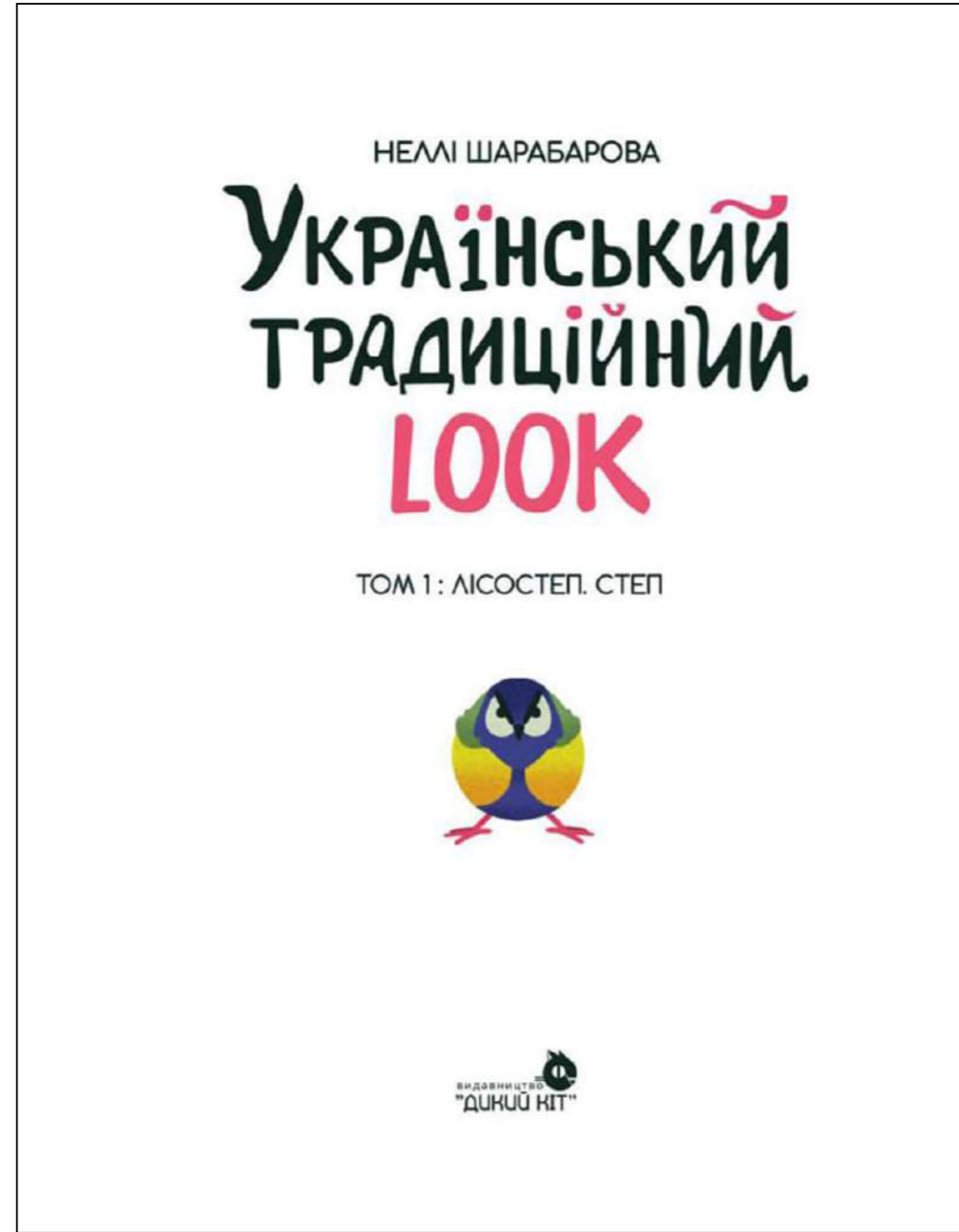

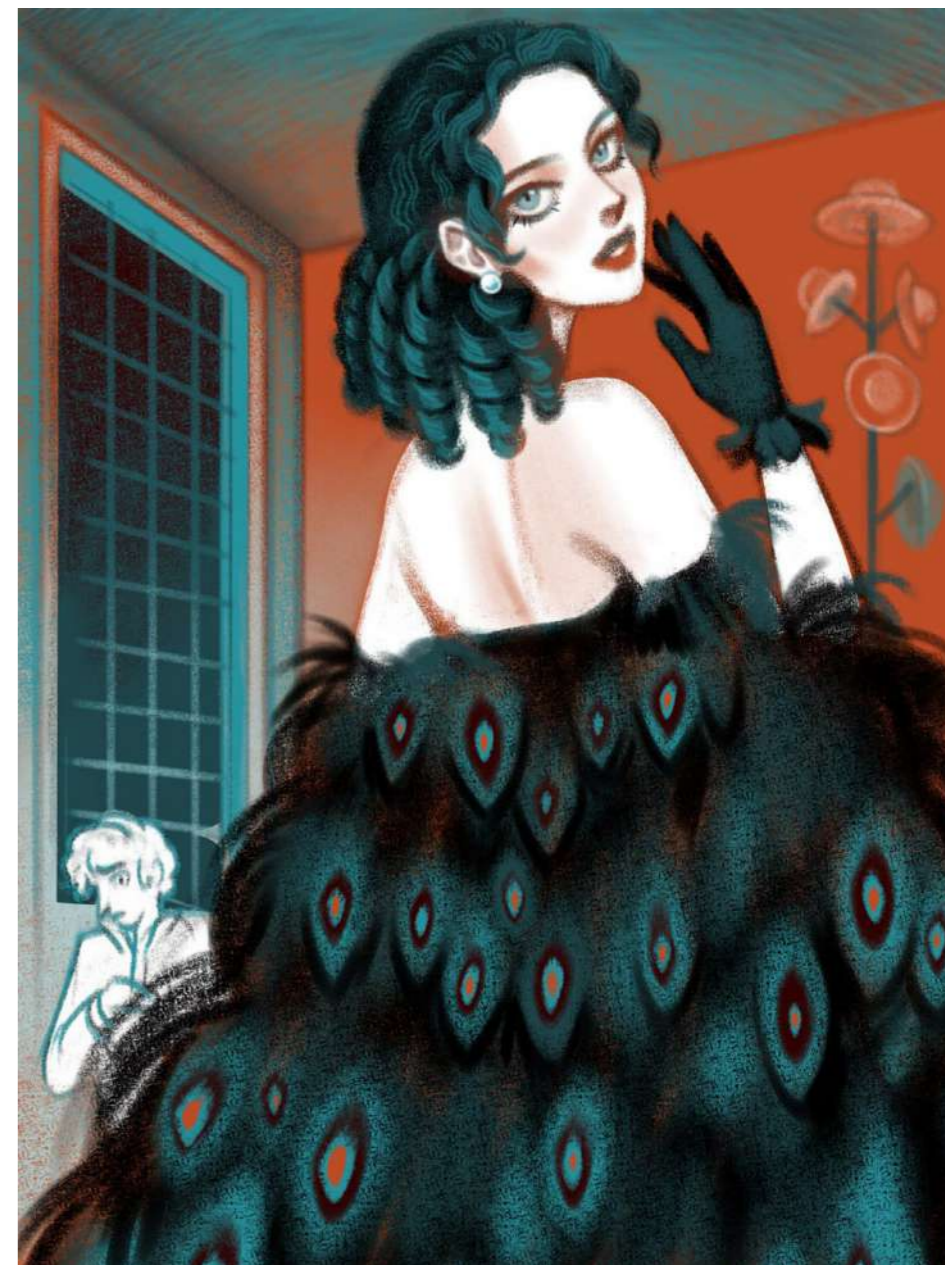
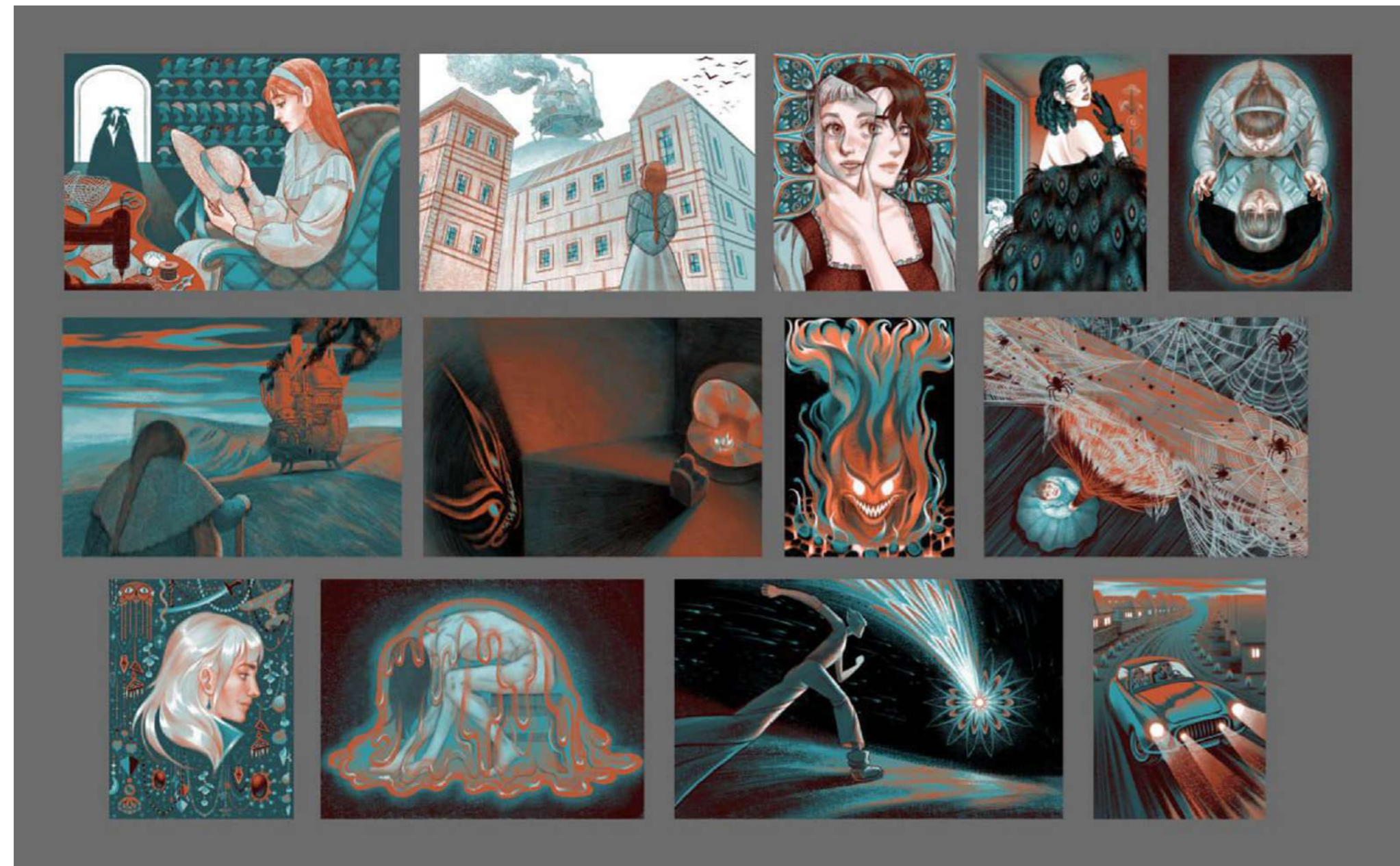

35. Неллі Шарабарова. Комплексне оформлення Арт-буку «Традиційний український look». 2023

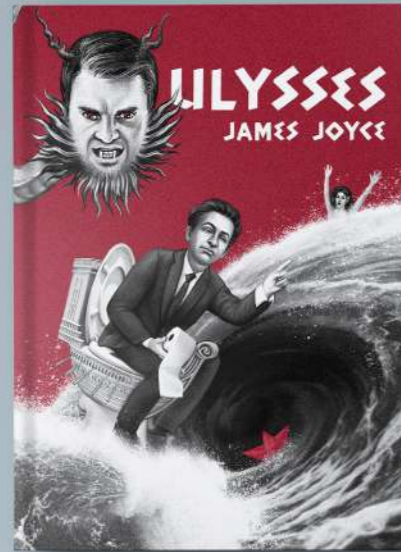

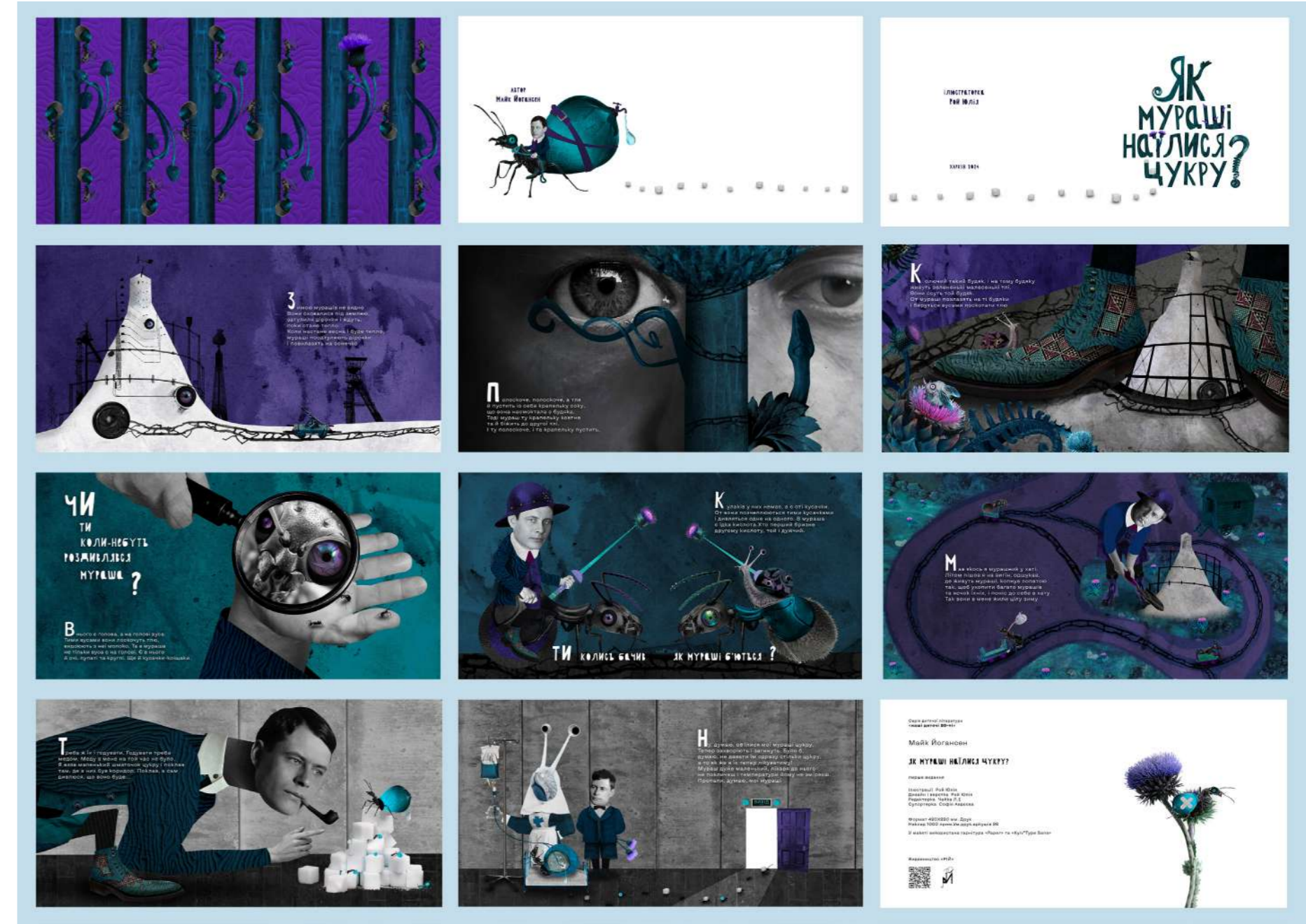
Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

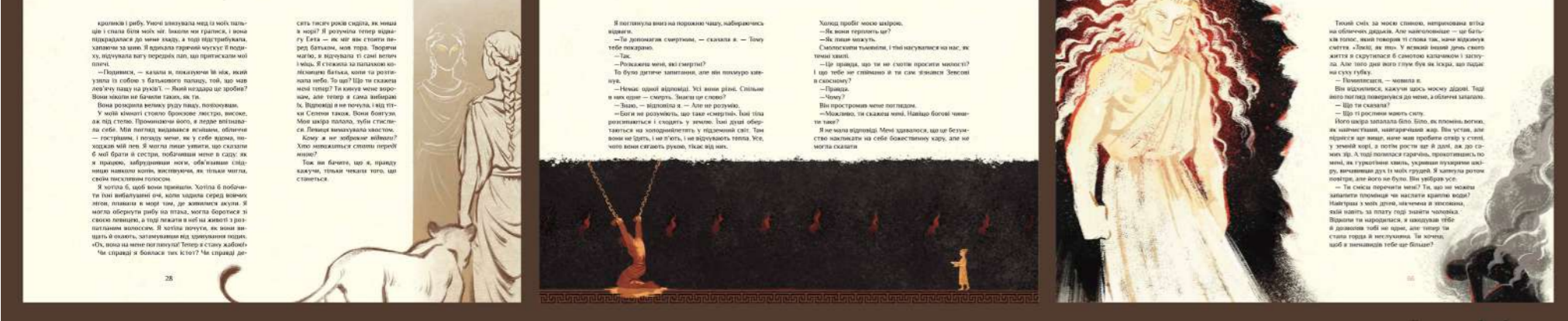

41. Маргарита Галь. Комплексне оформлення книги Медлін Міллер «Цирцея». 2024

Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

42. Наталія Степанюга. Артбук «Cruenta Spes». 2024

Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

Перелік дипломних робіт

1. Станіслав Леонтьєв. Триптих «Век свободи не видать!». 1990. Керівник доцент Шевченко В. Я.
2. Ганна Пушкарьова. Триптих «Служанки». 2001. Керівник доцент Шевченко В. Я.
3. Ольга Чеботкова. Триптих «Дон Жуан». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.
4. Віктор Нефедов. Поліптих для 4 Міжнародного фестивалю «Джаз Коктебель». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.
5. Марина Толкач. Поліптих «85 років ХДАДМ. Vivat Academia!». 2006. Керівник доцент Шевченко В. Я.
6. Ганна Лівада. Триптих «Іван Мазепа – гетьман України». 2009. Керівник доцент Шевченко В. Я.
7. Анастасія Свистунова. Триптих «Перший міжнародний вело-крузі VELO'15». 2015. Керівник доцент Шевченко В. Я.
8. Ольга Яременко. Триптих «Зброя – загроза для життя...». 2017. Керівник доцент Шевченко В. Я.
9. Євгенія Кухарчук, Анна Адаменко. Поліптих «Ми – соціальний організм». 2019. Керівник доцент Шевченко В. Я.
10. Олександра Михайлова. Триптих для Music Festival «INDIE FEST» / Day. 2020. Керівник доцент Шевченко В. Я.
11. Єлизавета Ляпун. Триптих «Насилля в сім'ї». 2021. Керівник доцент Шевченко В. Я.
12. Марія Рудковська. Триптих «Людина-Всесвіт». 2022. Керівник доцент Мельникова У. П.
13. Владислав Хавкін. Триптих «STOP THIS WAR!». 2022. Керівник доцент Шевченко В. Я.
14. Анастасія Колосок. Триптих «Слава героям України!». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.
15. Валерія Кердань. Триптих «Катарсис». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.
16. Олена Решетнікова. Триптих «У кохання немає статі». 2023. Керівник доцент Шевченко В. Я.
17. Марія Сапегіна. Триптих до вистави Франца Легара «Весела вдова». 2024. Керівник доцент Шевченко В. Я.
18. Аделіна Чувікова. Поліптих, присвячений Дню української жінки. 2024. Кер. доцент Шевченко В. Я.
19. Марія Філіпенко. Триптих «У тренді». 2024. Керівник доцент Шевченко В. Я.
20. Маргарита Шевчишена. Триптих на тему «Кризу простір на дотик». 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.
21. Марія Щепенко. Триптих за мотивами поезії Шарля Бодлера. 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.
22. Олександра Ігнат. Графічний триптих «Хаос». 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.
23. Марія Щепенко. Триптих за мотивами поезії Шарля Бодлера. 2022. Керівник старший викладач Яхін І. І.
24. Ілля Грідін. Триптих на тему «Тривоги та надії». 2020. Керівник старший викладач Яхін І. І.
25. Анна Батинюк. Триптих «Шляхами спогадів». 2023. Керівник старший викладач Яхін І. І.
26. Дар'я Буханова. Ілюстрації до сонетів Вільяма Шекспіра. 2023. Кер. старший викладач Яхін І. І.
27. Анна Ржевська. Триптих на тему «ЕГО». 2024. Керівник старший викладач Яхін І. І.
28. Софія Цуканова. Триптих на тему: «Ідейна спадщина Сквороди і сучасність». 2024. Керівник старший викладач Яхін І. І.
29. Вероніка Бухенко. Комплексне оформлення книги Агнешки Осецької «Доброго дня, Євгенію».

2024. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

30. Анна Мананкіна. Серія ілюстрацій до книги В. Голдінга «Володар мух». 2020. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

31. Лада Касьяненко. Комікс «Третій світ» за мотивами роману Германа Гессе «Деміан. Історія юності Емілія Сінклера». 2023. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

32. Марія Христенко. Комплексне оформлення книги «Анкета друзів». 2023. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

33. Злата Каризська. Комплексне оформлення Арт-буку «Майже мовчазний лист до Харкова». 2023. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

34. Катерина Грицева. Комплексне оформлення книги Саула Алінського «Правила для радикальних». 2022. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

35. Неллі Шарабарова. Комплексне оформлення Арт-буку «Традиційний український look». 2023. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

36. Єлизавета Суменкова. Ілюстрації до книги Діани Вінн Джонс «Мандрівний замок Хаула». 2023. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

37. Владислава Боярська. Комплексне оформлення книги Юрія Нівітінського «Трилапий Ваня». 2020. Керівник ст. викладач Чайка Л. Е.

38. Маргарита Кравченко. Комплексне оформлення книги Джеймса Джойса «Ульсс». 2024. Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

39. Юлія Рой. Комплексне оформлення книги Майка Йогансена «Як мураші наїлися цукру». 2024. Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

40. Анжеліка Горгуновська. Артбук «Погляд крізь віки». 2024. Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

41. Маргарита Галь. Комплексне оформлення книги Медлін Міллер «Цирцея». 2024. Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

42. Маргарита Галь. Комплексне оформлення книги Медлін Міллер «Цирцея». 2024. Керівник старший викладач Чайка Л. Е.

катедра **Graphic** графіки

Навчально-методичне видання:

Шевченко В. Я., Іващенко О. В., Чайка Л. Е., Яхін І. І.

Методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт

на здобуття ступеня бакалавра. – Х.: ХДАДМ, 2024. – 68 с. іл.

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво», освітня програма «Графіка»